

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak – Harmonizált szabványok: az átláthatóság növelése és a jogbiztonság erősítése az egységes piac teljeskörű működése érdekében

[COM(2018) 764 final]

(2019/C 228/11)

Előadó: **Gerardo LARGHI**

Felkérés:	Európai Bizottság, 2019.2.18.
Jogalap:	az Európai Unió működéséről szóló szerződés 304. cikke
Illetékes szekció:	„Egységes piac, termelés és fogyasztás”
Elfogadás a szekcióülésein:	2019.3.7.
Elfogadás a plenáris ülésen:	2019.3.20.
Plenáris ülés száma:	542.
A szavazás eredménye: (mellette/ellene/tartózkodott)	125/0/2

1. Következtetések és ajánlások

1.1. Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSZB) támogatja az Európai Bizottságnak a harmonizált szabványokkal kapcsolatos közleményét, amelynek célja az átláthatóság és a jogbiztonság javítása az egységes piac hatékony működése érdekében. Az EGSZB mindenekelőtt ismételten kiáll a harmonizált szabványosítás elve mellett, amely alapvető fontosságú eszköz az egységes piac teljeskörű megvalósítása szempontjából, amennyiben növekedési lehetőséget kínál a vállalatok és a munkavállalók számára, erősíti a fogyasztói bizalmat a termékek minőségét és biztonságosságát illetően, és lehetővé teszi a környezet hatékonyabb védelmét.

1.2. Az EGSZB szerint a harmonizált szabványosítás stratégiája akkor lehet hatékony, ha a normákat gyorsabban dolgozzák ki és teszik közzé az EU Hivatalos Lapjában, emellett megerősítik az átláthatóságon és az érdekelt felek bevonásán alapuló irányítást, továbbá globális szintű stratégiát követnek az európai normák védelme érdekében, amelytől nemcsak termelési rendszerünk és a növekedési és foglalkoztatási lehetőségeink függenek, hanem a termékek minősége és biztonságossága is.

1.3. Az EGSZB szerint az Európai Bizottság által javasolt, a harmonizált szabványok rövidebb idő alatt történő elkészítésére vonatkozó intézkedések helyes irányt mutatnak, és teljes mértékben egyetért azokkal. Ezzel szemben az átláthatóság és az érdekelt felek bevonása terén többet is lehetne tenni, mert még napjainkban is rengeteg olyan potenciálisan érintett érdekelt fél van, akik nem vesznek részt a szabványosítás folyamatában. E behatároltság egyértelmű következményeként az EU számára nehézséget jelent az, hogy szisztematikus módon meg tudja védeni szabványait nemzetközi szinten, a Nemzetközi Szabványügyi Szervezettel (ISO) folytatott tárgyalások során.

1.4. Az EGSZB ezért kéri, hogy növeljék meg az érdekelt felek részvételével kapcsolatos támogatást, többek között a már rendelkezésre álló pénzügyi eszközök (Horizont 2020) megerősítésével és jobb kommunikációjával. Ennek jegyében az említett finanszírozásokat a következő többéves pénzügyi keretben (2021–2027) is fenn kell tartani és lehetőség szerint növelni kell. Ugyanez a javaslat érvényes az 1025/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽¹⁾ III. mellékletében említett érdekelt feleknek juttatott finanszírozásra is. Emellett, a szabványosítási folyamat befogadó jellegének erősítése érdekében az EGSZB ismételten hangsúlyozza, hogy vállalja egy olyan, több érdekelt felet megszólító éves fórum megrendezését, amely kiértékeli a már megtett előrelépéseket, valamint elősegíti a bevált gyakorlatok kicserélését a különböző termelőágazatok között.

1.5. Az EGSZB úgy véli, hogy az Európai Bizottság által már elindított, a szabványok létrehozása terén való lemaradás behozását szolgáló kezdeményezések pozitív jeleket mutatnak. Ugyanakkor rámutat arra, hogy néhány stratégiai fontosságú ágazatban, mint amilyen a digitális ágazat, továbbra is komoly a lemaradás olyan érzékeny témákat illetően, mint a blokklánc, amelyek a polgárok, a vállalkozások és a munkavállalók életének minden területére hatással vannak. Az EGSZB ezért kéri az Európai Bizottságot, hogy minél konkrétabb, egyértelmű határidőket meghatározó munkaprogramokat készítsen. Emellett érdeklődéssel várja a szabványosítással kapcsolatos gazdasági-szociális hatásvizsgálat eredményét, bízva abban, hogy a vizsgálat megfelelő módon figyelembe vesz olyan közvetett szempontokat is, mint a foglalkoztatottság szintje és a munkavállalók biztonsága.

⁽¹⁾ HLL 316., 2012.11.14., 12. o.

2. Bevezetés

2.1. A harmonizált szabványok az európai szabványok olyan speciális kategóriáját jelentik, amelyet egy szabványügyi szerv ⁽²⁾ dolgoz ki az Európai Bizottság felkérésére (úgynevezett „mandátum”), egy köz-magán társulás keretein belül. Az összes európai szabvány körülbelül 20 %-át dolgozzák ki az Európai Bizottság szabványosítási felkérése alapján. A harmonizált szabványok annak igazolására alkalmazhatók, hogy bizonyos, piaci forgalomba hozott termékek vagy szolgáltatások megfelelnek az alkalmazandó uniós szabályozás által előírt technikai követelményeknek.

2.2. Az EU jogszabályaiban szereplő technikai követelmények betartása kötelező, míg a harmonizált szabványok alkalmazása általában önkéntes alapon történik. A vállalkozások, főleg a kis- és középvállalkozások számára azonban annyira bonyolult tanúsítani a saját alternatív szabványait, hogy a harmonizált szabványokat gyakorlatilag minden vállalat tiszteletben tartja és elismeri.

2.3. Ezért – bár elméletben a harmonizált szabványok használata fakultatív – valójában e szabványok alapvető fontosságú eszközt jelentenek az egységes piac működése és fejlődése szempontjából, amennyiben *vélelmezik a megfelelőséget*, ami garantálja a jogbiztonságot, valamint azt, hogy többletköltségek nélkül lehet új termékeket forgalomba hozni. A harmonizált szabványok megfelelő rendszerének kifejlesztése tehát mindenki számára előnyökkel járna, növekedési lehetőséget nyújtana a vállalatok és a munkavállalók számára, garantálná a fogyasztók egészségét és biztonságát, és a körforgásos gazdaság jegyében hozzájárulna a környezet védelméhez.

2.4. 2018 márciusában az Európai Tanács felkérte az Európai Bizottságot, hogy értékelje az egységes piac előrehaladásának helyzetét, valamint mérje fel, milyen akadályok gátolják annak teljes kialakítását. E felkérésre válaszul született a COM(2018) 772 közlemény ⁽³⁾. Az értékelésben nagy jelentőséget tulajdonítottak a szabványosításnak, amely kulcsfontosságú tényező a kereskedelem előtt álló technikai akadályok elhárítása szempontjából, mivel garantálja a termékek és kiegészítő szolgáltatások interoperabilitását, elősegíti innovatív termékek piacra kerülését, és megerősíti a fogyasztói bizalmat.

2.5. A gyors technológiai fejlődés, valamint a megosztásalapú gazdaság digitalizációja és fejlődése miatt azonban a szabványosítási rendszer gyorsaságát, korszerűségét, hatékonyságát és rugalmasságát is javítani kell. Ennek fényében a harmonizált szabványok alapvető fontosságú tényezőt jelentenek. Ezenkívül az Európai Unió Bíróságának nemrég hozott ítélete ⁽⁴⁾ pontosította, hogy a harmonizált szabványok akkor is az uniós szabályozás egyenértékű részei, ha független magánszervezetek dolgozzák ki őket és használatuk továbbra is fakultatív, amiből az következik, hogy az Európai Bizottság köteles nyomon követni a folyamatot, továbbá garantálni a gyors kidolgozást és a hatékony átültetést.

2.6. Ezért tette közzé az Európai Bizottság a jelen vizsgálat tárgyát képező közleményt, azzal a céllal, hogy áttekintse a harmonizált szabványosítás terén már megtett lépéseket és azt, hogy milyen teendőket kell még elvégezni a szabványosításról szóló 1025/2012/EU rendelet teljeskörű végrehajtásához.

3. Az Európai Bizottság javaslatának összefoglalása

3.1. Az Európai Bizottság javaslata *négy intézkedésen* alapul, amelyeket azonnal be kell vezetni annak érdekében, hogy további előrelépést lehessen elérni az inkluzivitás, a jogbiztonság és a kiszámíthatóság tekintetében, és hogy a harmonizált szabványok egységes piac számára jelentett előnyei mihamarabb megvalósuljanak.

3.2. *1. intézkedés – A fennmaradó ügghátralék megszüntetése a lehető legrövidebb időn belül.*

3.2.1. 2017-ben a REFIT-platform egyértelmű elmaradást (*backlog*) tárt fel a szabványosítás folyamatában, ahogyan azt a különböző érdekelt felek is már jelezték ⁽⁵⁾. Ezek az elmaradások mindenekelőtt a gazdaság digitális átalakítása kapcsán érintett ágazatokra jellemzők. Ezért az európai szabványosítási szervezetekkel egyetértésben stratégiát dolgoztak ki az elmaradás behozása érdekében.

⁽²⁾ Az Európai Szabványügyi Bizottság (CEN), az Európai Elektrotechnikai Szabványügyi Bizottság (CENELEC) és az Európai Távközlési Szabványügyi Intézet (ETSI).

⁽³⁾ COM(2018) 772 final: Egységes piac a változó világban. Páratlan eszköz, amelyhez megújított politikai elkötelezettség szükséges.

⁽⁴⁾ A C-613/14. sz., „James Elliott Construction kontra Irish Asphalt Limited” ügyben hozott ítélet.

⁽⁵⁾ A REFIT-platform XXII.2.b. véleménye.

3.3. 2. intézkedés – A harmonizált szabványokra történő hivatkozások Hivatalos Lapban történő közzétételére vonatkozó eljárások észszerűsítése.

3.3.1. Az intézkedés az Európai Bizottság működésének átfogó felülvizsgálatán alapul. Ennek jegyében létrehoztak egy tanácsadói testületet, amelynek feladata, hogy időben azonosítsa a kidolgozás folyamatában az esetleges kritikus kérdéseket. Emellett a közmagán társulás keretében elindítottak egy strukturált párbeszédet, valamint egy intézményközi párbeszédet a főbb európai intézmények (köztük az EGSZB) és az érdekelt felek részvételével, amelynek eredményeként megállapították, hogy 2018. december 1-től a harmonizált szabványokra vonatkozó döntéseket az Európai Bizottság gyorsított írásbeli eljárás keretében fogadja el.

3.4. 3. intézkedés – Iránymutató dokumentum kidolgozása a szabványosításra vonatkozó rendelet végrehajtásának gyakorlati szempontjaival kapcsolatban.

3.4.1. Az iránymutató dokumentum arra szolgál majd, hogy pontosítsa a különböző szereplők szerepét és felelősségi körét a harmonizált szabványok kidolgozásának valamennyi szakaszában. Mindenekelőtt részletesen kifejti a szabványosítási felkérés azon új formájának tartalmi és eljárási vonatkozásait, amelyet az Európai Bizottság a szabványfejlesztés átláthatóbbá és kiszámíthatóbbá tétele érdekében dolgoz ki. Emellett az Európai Bizottságnak és szaktanácsadóinak a szerepét is tisztázni fogja. Végezetül további iránymutatót nyújt majd annak érdekében, hogy a harmonizált szabványok értékelési eljárására az összes érintett ágazatban következetesebben és gyorsabban kerüljön sor.

3.5. 4. intézkedés – A tanácsadói rendszer folyamatos megerősítése annak érdekében, hogy a harmonizált szabványok értékelése gyors és megbízható módon történjen, lehetővé téve, hogy a szabványok idejében megjelenjenek az Európai Unió Hivatalos Lapjában.

3.5.1. Annak érdekében, hogy már a korai fázisban jobb koordinációt biztosítson az európai szabványügyi szervek által jelenleg kidolgozandó harmonizált szabványok értékelési folyamatában, az Európai Bizottság továbbra is a Közös Kutatóközpont tudományos észrevételeire fog támaszkodni, és ezzel egyidejűleg – a nemrégiben bevezetett szaktanácsadói rendszeren keresztül – megerősíti a szabványok kidolgozásáért felelős szakmai bizottságokkal való kapcsolattartást. A cél az értékelések gyorsaságának, minőségének és pontosságának maximalizálása a folyamat hatékonyságának javítása és annak biztosítása érdekében, hogy a harmonizált szabványok hivatkozási adatai a lehető leghamarabb megjelenhessenek a Hivatalos Lapban.

4. Általános megjegyzések

4.1. Az EGSZB támogatja az Európai Bizottságnak a harmonizált szabványokkal kapcsolatos közleményét, amelynek célja az átláthatóság és a jogbiztonság javítása az egységes piac hatékony működése érdekében. A javaslat elemzését az EGSZB az európai szabványosítás 2019. évi uniós munkaprogramjára ⁽⁶⁾ vonatkozó INT/878 véleményével ⁽⁷⁾ párhuzamosan dolgozta ki a nyilvánvaló tartalmi hasonlóság miatt, hogy organikus, összehangolt és koherens választ tudjon adni.

4.2. Az EGSZB ismételten teljes mértékben kiáll a harmonizált szabványosítás elve mellett, amely alapvető fontosságú eszköz az egységes piac teljeskörű megvalósítása szempontjából, amennyiben növekedési lehetőséget kínál a vállalatok és a munkavállalók számára, erősíti a fogyasztói bizalmat a termékek minőségét és biztonságosságát illetően, és lehetővé teszi a környezet hatékonyabb védelmét ⁽⁸⁾. Emellett az EGSZB úgy véli, hogy a harmonizált szabványosítással kapcsolatos stratégia nem választható el a globális szinten zajló folyamatoktól, amelyekre megfelelő választ kell adnia az európai szinten megállapított szabványok védelme formájában. Az európai szabványosítási folyamat esetleges elmaradásai vagy az európai szabványok védelmének hiánya az ISO-val folytatott tárgyalások során ahhoz vezethet, hogy a szabványainkat megkerülik, vagy hogy azok nem lesznek kompatibilisek a nemzetközi szintű szabványokkal, ami nyilvánvaló kárt okoz a vállalkozásoknak és a fogyasztóknak.

4.3. Az EGSZB elismerését fejezi ki az Európai Bizottság kezdeményezését illetően, amely lehetővé tette az évek során a harmonizált szabványosítás terén felhalmozott elmaradás ⁽⁹⁾ egy részének behozását. Jelzi ugyanakkor, hogy bizonyos stratégiai fontosságú digitális ágazatok esetében, mint amilyen a blokklánc, csak ezekben a napokban indul el a témával foglalkozó *ad hoc* munkacsoport, ami jelentős elmaradásra utal. Mivel rendkívül nehéz a szabványosítás terén lépést tartani az innovációval, célszerű egyértelmű és konkrét munkaprogramot készíteni, amely meghatározza a megvalósítás pontos időpontjait és módjait.

⁽⁶⁾ COM(2018) 686 final.

⁽⁷⁾ INT/878, Európai szabványosítás 2019-re, (lásd e Hivatalos Lap 74. oldalát).

⁽⁸⁾ HL C 75, 2017.3.10., 40. o.

⁽⁹⁾ Adat: Európai Bizottság.

4.4. Az EGSZB szerint célszerű az Európai Bizottság belső folyamatainak észszerűsítése a döntéshozatali folyamatokhoz és a Hivatalos Lapban történő közzétételhez szükséges idő lerövidítése érdekében, mivel ez a harmonizált szabványosítás terén az évek során felhalmozott elmaradás egyik oka. Különösen lényeges, hogy a harmonizált szabványosítási rendszer képes legyen megfelelni a piac támasztotta új kihívásoknak, és így meg tudja akadályozni az egyes tagállamok előremenekülését, amelynek következtében a különböző nemzeti normatívák összeütközésbe kerülhetnek egymással.

4.5. Az Európai Bizottság által feltételezett szélesebb körű egyszerűsítési folyamatban mindenképpen biztosítani kell az átláthatóságot és főleg az inkluzivitást az irányítás folyamataiban. Ez azt jelenti, hogy az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságot, ahogyan az már a 2018. júniusában elindított intézményközi párbeszéd esetében is történt, továbbra is teljes mértékben be kell vonni, ahogyan a többi érdekelt felet is, európai és nemzeti szinten egyaránt ⁽¹⁰⁾.

4.6. Az EGSZB egyértelművé teszi, hogy a nemzeti, európai és nemzetközi szinten érdekelt felek aktív részvétele olyan tényező, amely megerősíti a szabványokat és rangot ad nekik, ezért ösztönözni és támogatni kell azt. Az érdekelt felek ugyanis még ma is csak nagy nehézségek árán tudnak részt venni a harmonizált szabványok meghatározásának folyamataiban. Az EGSZB felhívja a figyelmet az említett eszköz fontosságával és a hozzáférési módjaival kapcsolatos tájékoztatást és tudatosságot érintő problémákra, a részvételt korlátozó feltételekre, valamint a kis szervezeteket vagy vállalkozásokat sújtó, túlzottan magas költségekre.

4.7. Ezzel kapcsolatban az EGSZB megjegyzi, hogy a H2020 program keretében biztosított, az érdekelt feleknek a szabványosítási folyamatokban való részvételének finanszírozására szolgáló alapok alig ismertek, ezért könnyebben hozzáférhetővé kellene tenni azokat, és javítani kellene a kommunikációjukat ⁽¹¹⁾. Ugyanilyen fontos, hogy a jelenleg biztosított összes finanszírozást a következő többéves pénzügyi keretben (2021–2027) is fenn kell tartani és lehetőség szerint növelni kell. Ugyanez a javaslat érvényes az 1025/2012/EU rendelet III. mellékletében említett érdekelt feleknek juttatott finanszírozásra is.

4.8. A szabványosítást támogató intézkedések hatékonyságának növelése érdekében az EGSZB javasolja, hogy a Horizont Európa programból finanszírozott projektek biztosítsák az érintettek bevonását a terjesztési tevékenységek keretében megvalósított innovációk szabványosításába.

4.9. Korábbi véleményeivel összhangban ⁽¹²⁾ az EGSZB kéri, hogy az európai szabványosítási rendszer befogadó dimenziójának erősítése érdekében vessék alá alapos vizsgálatnak a szabványosítás legfontosabb szereplőinek erőfeszítéseit. Ennek kapcsán az EGSZB létrehozhatna egy, az európai szabványosítási rendszer inkluzivitásáról szóló ad hoc fórumot. Ez a szervezet megbízást kaphatna arra, hogy évente nyilvános meghallgatást szervezzen a megtett előrelépés kiértékelése érdekében, ami elősegítené a bevált gyakorlatok kicserélését is a különböző termelési ágazatok között.

5. Részletes megjegyzések

5.1. Az EGSZB megjegyzi, hogy az Európai Bizottság által a belső folyamatok észszerűsítésére és a tanácsadók számának növelésére javasolt erőfeszítések több operatív szintet is érinthetnének, és kiterjedhetnének mind a személyzetre, mind a belső szervezetre. E jobbitó célú erőfeszítések szükségesek, azonban gondoskodni kell megfelelő finanszírozásukról. Az EGSZB ezért kéri az Európai Bizottságot, hogy tisztázza ezt a kérdést, egyértelművé téve, hogy az ágazat által támasztott kihívásokkal arányos mértékű forrásokat kell elkülöníteni, az 1025/2012/EU rendelet célkitűzéseivel összhangban ⁽¹³⁾.

5.2. Az EGSZB ismételten hangsúlyozza, hogy meg kell erősíteni a szabványosítás európai kultúráját, méghozzá olyan egyedi tájékoztató kampányok segítségével, amelyek minden egyes polgárt megszólítanak az iskoláskorúaktól a politikai döntéshozókig, tükrözve a nemzetközi egyezményeket ⁽¹⁴⁾. Ezenkívül célszerű lenne a kkv-knek és az induló innovatív vállalkozásoknak szóló egyedi tájékoztató kampányokat kidolgozni.

⁽¹⁰⁾ HL C 34, 2017.2.2., 86. o.; HL C 75, 2017.3.10., 40. o.

⁽¹¹⁾ A H2020 LEIT (Leadership in Enabling and Industrial Technologies) programja keretében olyan projekteket finanszíroznak, amelyek támogatják az érdekelt felek részvételét a szabványosítási folyamatban. Az egyik ilyen projekt a kétéves időtartamú, az információtechnológiai ágazat innovációinak szabványosítására szolgáló Standict.eu (www.standict.eu), amely 2 millió euro költségvetéssel rendelkezik, potenciális kedvezményezettjeinek száma pedig körülbelül 300, akiket rendszeres időközönként közzétett pályázatokon választanak ki. A LEIT 2019–2020-as munkaprogramjában szerepel egy hasonló pályázat („ICT-45-2020: Reinforcing European presence in international ICT standardisation: Standardisation Observatory and Support Facility”), amely azonban kétszer akkora, 2 helyett 4 millió euro finanszírozásban részesül, és amelynek időtartama 2 helyett 3 év.

⁽¹²⁾ HL C 303, 2016.8.19., 81. o.; HL C 197, 2018.6.8., 17. o.

⁽¹³⁾ HL C 197, 2018.6.8., 17. o.

⁽¹⁴⁾ Lásd a 10. lábjegyzetet.

5.3. Az EGSZB reméli, hogy a társadalmi-gazdasági hatásvizsgálat kiértékelése, amely szerepel az európai szabványosítás 2019-es munkaprogramjában, *ad hoc* teret biztosít a harmonizált szabványok számára is, és realista módon figyelembe veszi a lehetséges hátrányokat és lehetőségeket a belső és a globális piac szempontjából egyaránt. Ez azt is maga után vonja, hogy a fent említett értékelésnek figyelembe kellene vennie a szabványosítás közvetett hatásait is, például a foglalkoztatottság szintjére és a munkavállalók biztonságára gyakorolt hatást ⁽¹⁵⁾.

Kelt Brüsszelben, 2019. március 20-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság

elnöke

Luca JAHIER

⁽¹⁵⁾ Lásd a 8. lábjegyzetet.